

Inhalt

Radencommunisme, eerste jaargang, nr. 2, september 1938	2
De “wilde” kolenontginningen in Pennsylvania.....	2
Buiten de grenzen van het privaatbezit	2
Strijd tegen wilde kolenontginning.....	3
Groter gevaar	5
Woorden van Lenin	6
Woorden van Marx.....	6
Klassenbeweging II	7
De nieuwe strijdwijze.....	7
De revolutionaire bedrijfsorganisaties.....	7
De structuur	9
De B.O. als twistappel in de K.P.D.	10
Ontstaan van de K.A.P.D.....	11
Trotsky en het radencommunisme II.....	14
Het positieve bewijs van Trotski	15
Arbeiders-democratie.....	16
De novemberrevolutie in Duitsland.....	17
Het herstel der orde	17
Het Trotskisme als voorhoede.....	18
Sowjet-Bourgeoisie.....	19

Radencommunisme, eerste jaargang, nr. 2, september 1938

De "wilde" kolenontginningen in Pennsylvania

De eerste reactie op de crisis van de Amerikaanse arbeiders was de wijdvertakte "selfhelp"-beweging in de jaren 1930-1933. De meesten van deze organisaties ontstonden in de landbouwgebieden van de Verenigde Staten en vooral in het Westen. Die in de steden ontstonden, waren veroordeeld te functioneren door georganiseerd bedelen of door hun werk te verkwanselen om in het levensonderhoud te voorzien. Omstreeks 1933 waren de meesten dan ook verdwenen. Buiten deze werklozen, die de "Amerikaanse manier" om uit hun ellende te komen probeerden, waren er echter anderen, die nieuwe methoden van "selfhelp" beproefden. Onder hen hadden de mijnwerkers van Pennsylvania wel het meeste succes.

Buiten de grenzen van het privaatsbezit

De wilde kolenontginning in Pennsylvania bracht de kapitalistische wereld hevig in beroering. Mensen, die niet met de feiten op de hoogte waren, vroegen zich af, hoe zo iets nou kon gebeuren. Het rapport van de "Commissie voor de kolenindustrie" aan Gouverneur Earle in 1937 constateerde, "dat de wilde kolenontginning een sociaal en economisch verschijnsel is, dat in deze streek voor het eerst voorkomt. De wilde ontginning onteigent andermans goederen voor zijn eigen gebruik, om zichzelf in het leven te houden. Het verschijnsel, dat er het meest aan verwant is, is misschien wel de "sitdown, dat, het georganiseerd bedrijf verlamme, nieuwe wapen". De economische strijd, die hier in opgesloten ligt, komt hier duidelijk aan het licht als klassenstrijd. Om deze reden heeft de beweging van de werkloze mijnwerkers betrekking op alle arbeiders en geeft dus aanleiding tot een nader onderzoek.

Het wegnemen van kolen door mijnwerkers, al of niet werkloos, is een reeds lang uitgeoefende praktijk in de kolenvelden van deze streek. Nieuw is echter het zich openlijk toe-eigenen van de kolen voor verkoopdoeleinden. Kolen meenemen uit het gruis of uit de afvalhopen halen (mogelijk doordat de kolen in Pennsylvania dicht aan de oppervlakte liggen) voor eigen gebruik werd door de mijnwerkers altijd als een recht beschouwd. Steeds weer bedrogen door de kolenmaatschappijen, voelden ze het zo aan, dat de kolen, die in de afvalhopen achterbleven, nu aan hen behoorden. Deze gewoonte is door de maatschappijen in de laatste dertig jaar aanhoudend, maar tevergeefs, bestreden.

De crisis trof het anthracietdistrict in Pennsylvania wel bijzonder hard, aangezien de kolenproductie al vanaf 1926 was afgenomen. In dit jaar bedroeg de productie netto 84.000.000 ton, wat in 1935 op 51.000.000 ton ras teruggelopen. Het aantal aan het werk zijnde arbeiders nam af van 168.734 in 1926 tot 100.539 in 1935. De totale waarde van het product verminderde van 406.000.000 dollar in 1926 tot 207.000.000 dollar in 1935. Het totaal aan uitbetaalde lonen viel van 256.000.000 dollar in 1924 op 105.000.000 dollar in 1935.

Na 1927 eerden de meeste van de niet-winstgevende kolengroeven gesloten, een gebeurtenis, die een compleet ruïneren betekende voor vele mijnsteden, vooral in het zuidelijk deel, in steden als Pottsville, Shamokin, Minersville, Shenandoah enzovoort, waar geen andere dan de mijnindustrie gevestigd was. Daar de algemene toestand het wegtrekken niet toeliet, bleef

vele mijnwerkers, als zo niet van de honger dood wilden gaan, niet anders over als de wilde ontginning.

Wilde kolenontginning, zoals wij die tegenwoordig zien gebeuren, gebeurt al zo vanaf 1930. In het begin bestond het in een uitbreiding van de oude gewoonte, kolen mee te nemen, hoewel in steeds groter wordende hoeveelheden, waarvan een deel in de omgeving voor andere behoeften geruild werd. Van ruilhandel kwamen de mijnwerkers al gauw tot verkopen. In het begin vonden al deze werkzaamheden plaats onder bescherming van het nachtelijk duister, maar de ervaring deed een einde komen aan de vrees en al spoedig werden de kolen vervoerd in vrachtauto's op dezelfde manier als in het wettige bedrijf. Na 1931 kwam de "wilde kool" zelfs in ver verwijderde streken als Philadelphia en New York. En nu is de illegale mijnbouw met zijn eigen technische dienst, markten organisatie een zelfstandige industrie. In 1936/1937 produceerde en verkocht de wilde industrie 2.400.000 ton jaarlijks, of 5% van de totale opbrengst van alle anthracietmijnen in Pennsylvanie. Verbruikers betaalden ongeveer 16.000.000 dollar per jaar voor de wilde kolen. Ongeveer 13.000 mensen waren in dienst van deze industrie, waarvan de meesten vroeger mijnwerkers waren en hun zoons, die tezamen levensmogelijkheid schiepen voor ongeveer 45.000 mensen. Gedurende het normale bedrijf waren de meeste van deze mijnwerkers lid geweest van de vakvereniging "De Verenigde Mijnwerkers van Amerika".

De mijnen, kuilen of tunnels worden bewerkt door groepen van 3-5 mijnwerkers. Het werk wordt verricht op een basis van compagnonschap, maar sommige mijnen gebruiken arbeiders in loondienst. In 1937 waren er ongeveer 200 tunnels in gebruik. Daar de mijnwerkers wegens gebruik aan materiaal niet erg diep kunnen graven moeten ze de tunnels na een paar maanden weer verlaten en nieuwe opzoeken, waar de kolen gemakkelijker bereikbaar zijn. De houwens werken meestal in groepen van vier man en verzetten gemiddeld 119 ton per week. Op een paar uitzonderingen na kunnen noch de houwens, noch de mijnwerkers een gemiddeld loon halen van meer dan 14 dollar per week. De vervoerders hebben een hoger inkomen en sommigen halen zelfs 70 dollar per week. Maar daar de kolen beneden de marktprijs verkocht moeten worden om verkocht te kunnen worden, kunnen de voordelen zelfs voor de verkopers niet groot zijn. De wilde kolenontginning is slechts in zekere delen van de staten mogelijk, waar de kolen gemakkelijk bereikt kunnen worden. Hoewel een klein aantal ondernemers door de spaarduitjes van de mijnwerkers bij elkaar te leggen, een flinke machinerie gebruikt, is over het algemeen het kapitaal, dat in de werktuigen gestoken is, uitermate klein en vaak beneden 100 dollar. De gemiddelde werktijd van houwens en mijnwerkers is ongeveer 40 uur per week.

Strijd tegen wilde kolenontginning

De betekenis van de illegale mijnbouw werd door de uitbuitende klasse zeer goed ingezien. Niet allen de onteigende eigenaars, maar de gehele bourgeoisie beschouwde deze ineensstorting van orde en wet als iets vreselijks. Zij drongen steeds aan op actie tegen de wilde ontginners. De liberale- en arbeiderspartij "verontschuldigen" de illegale werkzaamheden om reden dat de wilde ontginners geen andere keus hadden; en zij drongen er op aan, dat de bourgeoisie legale voorzieningen zou treffen, zodat hun "verontschuldiging" zou kunnen worden opgeheven. Het is duidelijk, dat de druk van de omstandigheden deze algemeen betreunde toestand heeft teweeg gebracht, even duidelijk is het, dat de mijnwerkers een legale

werkkring zouden verkiezen, omdat 14 dollar in de week nu niet een werkelijke drijfveer is tot illegaliteit en omdat de gevaren, verbonden aan de wilde ontginning, zeer groot zijn.

Ondanks de afwezigheid van de bazen van het steeds-maar-snelser systeem, dat zo fataal is voor vele mijnwerkers, veroorzaakt toch de afwezigheid van veiligheidsmaatregelen in het wilde bedrijf een driemaal zo groot ongelukken percentage als in de legale mijnbouw. En hoewel de mijnwerkers nu ze de vrees voor straf kwijt zijn, niet langer een soort "morele" houding tégen de illegale mijnbouw hebben, maar doodgewoon doorgaan hun kostje te verdienen, net als de rest van heel deze verdomde wereld, zijn ze nu niet zo bijzonder gelukkig met hun tegenwoordige positie en zouden zo wel heel graag terug willen naar meer "eervol werk" als dit mogelijk was.

De eerste stap van de kolenondernemers tegen de illegale mijnbouw was, de wilde ontginners te laten arresteren. Rechters legden geldboeten op, die, zoals iedereen wel wist nooit betaald konden worden. Al spoedig vroegen de mijnwerkers een jury in hun geding en maar zelden werd er een jury gevonden, die de verbrekers van de wet wilden straffen, daar ieder buiten de maatschappijen de situatie kende en geen eind aan de wilde ontginning zag op kort geding. Een paar gevangenisstraffen werden opgelegd, maar deze konden de mijnwerkers niet beïnvloeden. Verder waren er niet genoeg gevangenen om alle wetsovertreders te herbergen en ook was er geen geld genoeg om al die gevangenen te eten te geven of zelfs maar de kosten van de processen te betalen.

Het allergrootste deel van de bevolking in de mijnsteden bestaat uit mijnwerkers. De bourgeoisie houdt er klaarblijkelijk niet van, te wonen, waar zij uitbuit. De gekozen instellingen om de wet en de orde te handhaven konden zich niet gemakkelijk tegen hun kiezers keren, noch de winkeliers tegen hun klanten en de priesters tegen de arbeiders, die ze te eten gaven. De wilde ontginning werd gerechtvaardigd van de kansel zowel als in de rechtszaal en zeker in de grote winkels, die betaling verwachtten van hun pofklanten. Al de niet-voortbrengende elementen in de mijnsteden hadden vroeger afgehangen van de legale mijnbouw; zij werden nu afhankelijk van de illegale.

Deze houding en noodzakelijkheid zijn nog veel beter te begrijpen in verband met het concentratieproces in de kolenindustrie. Ongeveer 655 van de wilde ontginners werken op grond, die behoort aan één maatschappij: *The Philadelphia and Reading Coal and Iron Company*. De maatschappij sloot de niet-winstgevende mijnen, zoals dat in de ethiek van het kapitalisme hoort, dat betekent: zonder een ogenblik te kijken naar de sociale gevolgen van deze daad.

In september 1932 probeerden de maatschappijen gedaan te krijgen, dat er een vervoerverbod op de wilde steenkool kwam en dat de politie zou optreden. Maar de staat wees er op, dat er geen politiemacht beschikbaar was, groot genoeg om te strijden tegen deze situatie. Daarbij zou het probleem blijven bestaan, wat te doen met de werklozen als de politie er eventueel in zou mogen slagen de illegale mijnbouw stop te zetten. Op de één of andere manier zou aan de arbeiders toch te eten gegeven moeten worden en alle consequenties in acht genomen, was het economischer, de arbeiders hun levensonderhoud te laten stelen dan ze van dienst te zijn met ondersteuning. Verder zou de steun ook zo miniem zijn, dat de wilde ontginning toch nog onvermijdelijk was als middel om deze aan te vullen. Het is een feit, dat de ondersteuning van staatswege door de WPA de wilde ontginning niet in enigszins belangrijke mate kan doen ophouden.

Met hun eigen gangsterbenden gingen de maatschappijen echter voort, mijnwerkers en vervoerders dwars te zitten. Maar in 1933 waren er ernstige onlusten in de mijnstreken. Demonstraties en protestbewegingen leidden tot een gevaarlijke toestand en dwongen de ondernemers zich weer koest te houden. Mijnwerkers gingen in staking uit sympathie met de wilde ontginners, andere werklozen sloten zich weer aan bij de strijdkrachten van de laatsten en algemeen werd er aangedrongen op gelijkstelling. Als tegenmaatregel tegen deze protesten, die zelfs tot Washington doordrongen, sloot de *Reading Coal Company* nog meer mijnen in 1934 en het was heus de schuld van de mijnwerkers niet, dat de wilde ontginning zich weer verder uitbreidde. Maar wet is wet, nog steeds! En transporteurs van wilde kolen werden in Philadelphia en New York gearresteerd. Door de distributiekanaalen te sluiten hoopte men de tunnels in de bergen te sluiten. De vervoerders organiseerden zich toen en stredden voor hun zaken voor rechtbanken. De mijnwerkers organiseerden zich ook tot "De onafhankelijke mijnwerkers van Shamokin en Vicinity" en dergelijke organisaties. In april 1935 kwam de Holstrom-wet, die stopzetting eiste van de vergunningen voor kolenvervoer op Staatshoofdwegen, in behandeling bij de staatswetgeving. 5.000 wilde ontginners marcheerden naar de hoofdstad Harrisburg en het ontwerp werd verworpen. In 1936 probeerden de ondernemers weer hulp van de regering te krijgen om een einde te maken aan de wilde ontginning door politieoptreden, maar ze werden weer afgewezen. De regering nam het initiatief tot een onderzoek, waarvan men veronderstelde, dat zij met haar rapport aanwijzingen zou geven om tot een oplossing van het probleem te komen. Tot nog toe is er echter geen andere oplossing gevonden dan het idee van gouverneur Earle om de kolenindustrie te nationaliseren. Maar noch de humane gouverneur van de staat New York, noch de nog meer humane burgemeester van de stad New York, waren geneigd staatsexploitatie in de kolenindustrie te bevorderen, en wetsontwerpen werden aangenomen, die zouden proberen de wilde ontginning te doen stoppen door de verkoop van kolen te regelen. Ondanks alles ging de wilde ontginning door, hoewel enige tijd in een iets langzamer tempo door de verbetering der arbeidsvoorwaarden. Maar op het ogenblik weer op grotere schaal!

Groter gevaar

In de wilde industrie heeft de techniek opgehouden te bestaan. De kolen worden weer op de primitieve manier der Middeleeuwen gedolven. Ze worden ook gedolven zonder te letten op de naaste toekomst, wat ook evengoed op de kapitalistische eigenaars slaat, die zoveel mogelijk winst uit de mijnen proberen te slaan. De tunnels, door de wilde ontginners gegraven, maken de rots zwakker, en maken dat de lagen boven de dieper gelegen kolenaders zacht worden. Als ze verlaten zijn, bedreigen ze voortdurend de dieper werkende legale arbeiders met overstroming. Maar op het ogenblik is dit meer een probleem voor de legale bezitters van de mijnen, hoewel het in de laatste instantie een werkelijk sociaal probleem is, dat iedereen aangaat. Door het weinige kapitaal, dat er ingestoken is, kan de veiligheid niet voldoende in acht genomen worden door de wilde ontginners en die in de dieper gelegen legale mijnen verliezen een deel van de waarde door de verzwakkingen, veroorzaakt door de tunnels van de wilde ontginners. De veiligheidsingenieurs hebben zodoende voor niets gewerkt, het resultaat van hun werk wordt teniet gedaan door de tegenwoordige toestand

wat weer idem zoveel meer gebroken benen en verpletterde schedels voor de arbeiders meebrengt.

Maar dan is er nog een ander gevaar. We bedoelen niet de concurrentie van de wilde delvers op de kolenmarkt, want de opbrengst van de illegale mijnbouw bedraagt op het ogenblik nog maar 5% van de productie in Pennsylvania. Het gevaarlijke ligt in het voorbeeld. Zouden ook andere arbeiders dit voorbeeld kunnen volgen, waar ze de gelegenheid krijgen? Want deze beweging ontstond niet door de propaganda van deze of gene partij, En ook sproot ze niet voort uit het klassenbewustzijn der arbeiders. Neen. Het is hier de enige manier om aan een stuk brood te komen. Maar tegelijk is het een voorbeeld, dat ons sterkt in de overtuiging, *dat de problemen van de arbeiders alleen door henzelf opgelost kunnen worden.*

(Uit "Living Marxism"; verkort.)

Woorden van Lenin

"Wij hebben het oude staatsapparaat overgenomen, maar dat was ons ongeluk. Het staatsapparaat werkt dikwijls tegen ons. De zaak was deze, dat in 1917, nadat we de macht aan ons getrokken hadden, het staatsapparaat ons saboteerde. Wij waren toentertijd erg geschrokken en zeiden: Keer als het u blijft tot ons terug en ze kwamen terug. Dat was ons ongeluk."

(Lenin: Protocol 4^e Wereldcongres der IIIe International 1922, blz. 228).

"Wij nemen het Duitse staatskapitalisme als voorbeeld, het is ons ver vooruit [...] Het opbouwen van zulk een staatskapitalisme bij ons in Sowjet-Rusland [...] zou onze redding zijn."

(Lenin op het congres der C.P.R. Zitting van 29 April 1918. Naar onze tijdrekening 11 Mei 1918).

Woorden van Marx

"Het geldkapitaal valt bij communistische productie weg. Wat mij betreft, mogen de producenten papieren aanwijzingen krijgen, waarvoor ze zoveel aan de productievoorraden mogen onttrekken, als met hun arbeidstijd overeenkomt. Deze aanwijzingen zijn geen geld. Ze circuleren niet."

("Das Kapital", II, blz. 359-60, uitg. Marx-Engelsinstituut).

Klassenbeweging II¹

In het eerste artikel werd er op gewezen, dat in 1918 de syndicalistische vakbeweging in Duitsland geroepen scheen te zijn, de revolutionaire organisatie der arbeiders te worden, maar dat ze na een kortstondige opbloei snel weer verschrompelde om overvleugeld te worden door een nieuwe vorm van organisatie, die in de revolutie spontaan was ontstaan.

De nieuwe strijdwijze

De nieuwe vorm van organisatie, waarin de revolutionaire arbeiders hun krachten samenbonden, was de revolutionaire bedrijfsorganisatie. De nieuwe vorm kwam niet plotseling uit de lucht vallen, maar ze groeide reeds gedurende de oorlog in de Duitse bedrijven, waarbij de vertrouwensmannen van de vakbeweging het uitgangspunt waren. Zoals bekend, hebben de vakverenigingen een stelsel van vertrouwensmannen in de bedrijven, arbeiders, die met allerlei kleine functies belast zijn en als het ware de tussenschakel zijn tussen leden en bestuur. De vertrouwensmannen brachten allerlei grieven ter kennis aan het bestuur en het was dan zijn taak, deze uit de weg te ruimen. In de oorlog werd het arbeidstempo tot het uiterste opgedreven, terwijl de duurte telkens een herziening der lonen noodzakelijk maakte. Langs de omweg van de vertrouwensmannen kwam dus de druk vanuit de bedrijven, om de besturen voor de belangen van de arbeiders te doen opkomen. De vakbeweging had echter met de bourgeoisie een eenheidsfront gesloten om de oorlog te winnen en dus klopten de vertrouwensmannen aan de verkeerde deur. En toen al spoedig bleek, dat "lastige" arbeiders voor de militaire dienst werden opgeroepen, om naar de vuurlinie te verhuizen, was het ook voor de vertrouwensmannen duidelijk, dat het verstandiger was, in het geheel geen grieven te hebben.

De vertrouwensmannen raadpleegden hun besturen dus niet meer, maar ze overlegden met elkaar in de bedrijven, ze vormden daar in werkelijkheid een kern, die de belichaming was van de grieven van alle bedrijfsarbeiders. Zo zien we in 1917 een reeks verschillende "wilde" stakingen door Duitsland trekken. Uiterlijk zijn het spontane bewegingen, maar in werkelijkheid was heel wat discussie en gemeenschappelijk overleg van bijna alle arbeiders hier aan voorafgegaan. Bij deze acties speelde het geen rol, of iemand wel of niet georganiseerd was, of hij socialist, anarchist of katholiek was. Hier moest de massa als klasseneenheid strijden onder eigen leiding op de organisatorische grondslag van het bedrijf. Allen tezamen hebben ze hun eenheid van samen overleggen en samen handelen gevonden. Een andere manier van strijden was in de gegeven omstandigheden niet mogelijk.

De revolutionaire bedrijfsorganisaties

Met de ineenstorting van de oude keizerlijke macht in november 1918 stonden de arbeiders voor de opbouw van het nieuwe socialistische Duitsland. Hoe zou het er uit zien dat nieuwe Duitsland? De strijd om de macht zou beslissen. De sociaaldemocraten wilden niet verder gaan dan de burgerlijke republiek met een geleidelijk aan de staat brengen van de grote bedrijven. De communisten streden voor de directe onteigening der kapitalen, voor de

¹ Het eerste deel van dit artikel verscheen in nr. 1 van *Radencommunisme*, maar er werd vergeten onder te zetten: "Wordt vervolgd" [Noot G.I.C.].

verovering van de politieke- en economische macht door de Raden van arbeiders, dus voor de dictatuur van het proletariaat, en de syndicalisten wilden van een verovering van de politieke macht niets hebben maar werkten aan de uitbouw van hun vakbonden, omdat deze krachtens hun opvattingen eenmaal geroepen zouden zijn, het maatschappelijk bedrijfsleven over te nemen en te beheersen.

In deze machtsstrijd ontstond de nieuwe vorm van organisatie, die we de revolutionaire bedrijfsorganisatie noemen. Voor grote delen van het proletariaat was het duidelijk, dat van de vakverenigingen voor de strijd der arbeiders niets goeds meer te verwachten was, omdat ze iedere beweging van de arbeiders trachtten te vernietigen. Maar even duidelijk was het voor hen, dat de arbeiders *alleen als georganiseerde klasse* kunnen strijden en overwinnen. Daarom wilden ze tegenover de vakverenigingen een revolutionaire massa-organisatie opbouwen, die de strijd tegen de bourgeoisie, de sociaaldemocratie en de vakverenigingen kon en wilde voeren. De praktijk bracht deze organisatie als het ware "vanzelf" naar voren. Want er ging een golf van wilde stakingen door het land, waarbij de personen als gesloten bedrijfseenheid onder eigen leiding in de strijd gingen. Na de strijd viel deze bedrijfseenheid echter weer uiteen en vormden de arbeiders geen bolwerk tegen de contrarevolutie meer. De eerste taak van de revolutionaire arbeiders was daarom, te trachten deze bedrijfseenheid te bewaren, en de nieuwe strijdwijze van eigen leiding tot de alleen-geldende te maken. Daarom vormden ze in het bedrijf een aparte organisatie, waarbij ze poogden het hele personeel te doen toetreden onder het parool: "UIT de vakvereniging, IN de bedrijfsorganisatie".

Deze organisatievorm breidde zich zeer snel uit en had weldra door geheel Duitsland voet gevat (behalve in Zuid-Duitsland). Schijnbaar deed de arbeidersklasse dus op organisatorisch gebied een grote stap achteruit. Terwijl vroeger de macht der arbeiders in enkele grote organisaties geconcentreerd was viel de organisatorische macht der arbeiders nu in honderden onafhankelijk werkende bedrijfsorganisaties uiteen. Schijnbaar werd de organisatorische macht der arbeiders dus vernietigd. In werkelijkheid was het echter de enige vorm, waarin de macht der arbeiders zich kon ontladen, en de bedrijfsorganisaties waren dan ook de schrik van de bourgeoisie, de sociaaldemocratie, en de vakverenigingen.

Met de uitbreiding der organisatie op grondslag van het bedrijf werd echter tevens de mogelijkheid geopend een gesloten bedrijfsfront van grotere gebieden tegenover de contrarevolutie te stellen. De bedrijfsorganisaties van Hamburg namen zodoende het initiatief, om te trachten al de verspreide bedrijfsorganisaties in één Algemene Arbeiders Bond te verenigen. In april 1920 had de eerste bijeenkomst in Hannover plaats, waar de vertegenwoordigers van de bedrijfsorganisaties uit Hamburg, Bremen, Bremerhaven, Hannover, Berlijn, Midden-Duitsland, Silezië en het Roergebied vertegenwoordigd waren. Hoewel de politie van "de meest democratische republiek" deze bijeenkomst uit elkaar joeg, kwam ze toch net een paar dagen te laat. Want de A.A.U.D. (Allgemeine Arbeiter Union Deutschlands) was opgericht, en de voornaamste voorlopige richtlijnen voor de te volgen tactiek waren vastgesteld. Deze kwamen neer op een bestrijding van de wettelijke bedrijfsraden, en het afwijzen van ieder parlementarisme, terwijl de organisatorische structuur van de landelijke bond van geheel andere karakter zou zijn dan van de vakverenigingen en de partijen. Nog geen 4 maanden later, augustus 1920, werd het 2^e congres van de A.A.U.D. gehouden, waarop 80.000 leden vertegenwoordigd waren en in juni 1921, op het 4^e congres, had de landelijke organisatie een omvang van 200.000 leden bereikt. Toch

waren toen al weer belangrijke delen van de A.A.U.D. afgevallen. Want in november 1920 gingen de belangrijke Mijnwerkers B.O. (bedrijfsorganisatie) van Midden-Duitsland en de Mijnwerkers B.O. van Silezië naar de Rode Vakverenigingsinternationale van Moskou over.

De structuur

Op het 3e congres, december 1920, werd het program van de organisatie vastgesteld en de organisatorische structuur omschreven. De honderden plaatselijke B.O.'s moesten tot één werkend lichaam worden samengevat, waarbij de beslissende macht in handen der arbeiders moest liggen. Welke weg moest men daartoe gaan? De praktijk had de richting reeds aangegeven. Het congres had alleen tot algemene geldigheid te brengen, wat reeds ontstaan was. De A.A.U.D. zou volgens het Radenbeginsel worden opgebouwd. Iedere B.O. hield zijn eigen vergaderingen, al of niet in het bedrijf, en daar werden afgevaardigden voor het plaatselijk bestuur der organisatie gekozen. Een vergadering van de Berlijnse B.O.'s betekende dus, dat alle bedrijven, die bij de AAUD aangesloten waren, bijeenkwamen. Hier waren dus alle soorten van bedrijven vertegenwoordigd, zowel transport als metaal, elektriciteit, waterleiding, enz. Het was dus geen vakverenigingsfront, maar een klassenfront. Juist daarom waren de B.O.'s door de bezittende klasse en haar aanhang zo gevreesd. Want acties die van de B.O.'s uitgingen, legden direct grote takken van alle industrieën plat.

Verder werd Duitsland in 18 economische districten verdeeld, bijvoorbeeld het district Roergebied, district Midden-Duitsland, waar de afgevaardigden van de plaatselijke Raden samen over de toestand en de strijd in hun district beraadslaagden. Tevens werd uit de economische districten een dagelijks bestuur van de hele organisatie benoemd, terwijl het landelijk congres ook uit afgevaardigden van deze economische raden bestond, waarbij 1 afgevaardigde op iedere 500 leden kwam. Als landelijke krant werd "Kampfbruf" (De Strijdkreet) uitgegeven. De redacteurs werden niet op het congres benoemd, maar op het congres werd een stad aangewezen, die de uitgave verzorgen moest, de redacteurs moest aanwijzen en voor de politieke inhoud verantwoordelijk was. Dat wil zeggen, dat de redactie ieder ogenblik afgezet kon worden, zonder dat daartoe tot een volgend congres gewacht behoefde te worden. Wat dan ook een paar maal is gebeurd. Dit beheer der organisatie van onderen op, moest natuurlijk ook z'n uitdrukking vinden in de geldelijke regelingen. Om ons niet te veel in details te verliezen, wijzen we alleen op de algemene strekking. Bij de vakverenigingen behoren feitelijk alle contributies en andere bezittingen naar de centrale kas. De centrale stelt dan een bepaald bedrag beschikbaar voor iedere plaatselijke afdeling, om het afdelingsleven te financieren. Bij de A.A.U.D. was de verhouding juist andersom. De B.O. was een zelfstandige organisatie met eigen financieel beheer. Van de contributie werd een klein bedrag afgestaan voor de algemene organisatie, maar dat was alleen voldoende om de gewone organisatorische gang gaande te houden. Als tot een bepaalde actie besloten was, waartoe geldmiddelen nodig waren, werden de kosten over de verschillende B.O.'s hoofdelijk omgeslagen en dit bedrag werd dan extra ter beschikking gesteld. Het dagelijks bestuur en de districtsraden beschikten dus niet over de geldmiddelen van de B.O.'s.

DE WERKINGSSFEER. De B.O. scheen aanvankelijk de overheersende organisatievorm van de Duitse arbeiders te zullen worden. De A.A.U.D. had in een jaar reeds 200.000 arbeiders op deze wijze verenigd. Maar buiten de A.A.U.D. waren nog vele B.O.'s, deels aangesloten bij de syndicalistische vakbeweging, deels bij de R.V.I. van Moskou. Zeer zeker konden ze alle

tezamen in ledental niet op tegen de vakbeweging, maar hun werkings sfeer ging ver boven hun ledental uit. Want een aanzienlijke kern van de revolutionaire arbeiders in een bedrijf sleepte dikwijls het hele personeel mee, ook al hoorde het tot de moderne vakbeweging. Juist door de revolutionairen in het bedrijf had de vakvereniging de leden niet in de hand. De Duitse sociaaldemocratie moest dan ook door een zee van arbeidersbloed gaan, om de revolutionaire massabeweging de baas te worden. Noske liet in de periode van 1919-1923 in de verschillende stakingen en opstanden 35.000 arbeiders door de witte garden vermoorden. Na 1923 is de Duitse revolutie feitelijk afgelopen en missen de B.O.'s dus steeds verder hun voedingsbodem, de massabeweging. Dat drukt zich dan daarin uit, dat in de B.O.'s tijd vrij komt voor het uitdiepen van allerlei theoretische kwesties, die dan de aanleiding voor evenzovele splitsingen in de organisaties zijn.

De B.O. als twistappel in de K.P.D.

Alvorens de vraagstukken onder het oog te zien, waarop verschillende splitsingen zich voltrokken, is het van belang, in korte trekken de strijd om de B.O. binnen de K.P.D. na te gaan. Want de naam "Bedrijfsorganisatie" is maar een woord en men kan het uitspreken zonder er verder bij te denken. Maar in werkelijkheid omvat "B.O." een nieuwe wereld. Het omvat een hele omwenteling in de opvattingen omtrent de eenheid der arbeiders, omtrent de tactiek, omtrent de verhouding van massa tot leiding, omtrent de dictatuur van het proletariaat, omtrent de verhouding van staat en maatschappij, omtrent het communisme als politiek en economisch systeem. In al deze vraagstukken ging er een stroom van vernieuwing door de arbeidersklasse; nieuwe denkbeelden waren ontstaan. En daarbij doet zich dan direct de belangrijke vraag voor, WIE waren de eigenlijke dragers van deze nieuwe opvattingen en WIE waren er het meest toegankelijk voor? Geen enkele partij had deze nieuwe denkbeelden gepropageerd en de Radenstructuur van Rusland was bij de grote massa in het geheel niet bekend, omdat de oorlogscensuur daaromtrent niets had doorgelaten. Dat ondanks dat de Radenbeweging en de B.O.'s in Duitsland zo snel om zich heen grepen, betekent dan ook alleen, dat de nieuwe opvattingen in de massa's zelf geboren waren. Natuurlijk komt deze omwenteling in de opvattingen niet ineens kant en klaar voer de dag als een gave, afgeronde maatschappij-opvatting. Naast en door het nieuwe loopt nog veel van het oude. Maar dit is zeker: wat er aan vernieuwingen van opvattingen te voorschijn kwam, was niet het werk van een "bewuste voorhoede", maar ze waren het product van deze gesmade "domme massa". De voorhoede-maniakken, die menen, dat zij als het "denkende hoofd" van de arbeidersklasse deze moeten leiden, kunnen daarom van de Duitse massabeweging wat bescheidenheid leren, omdat hun partijprogramma's ten slotte toch altijd op oude tradities gebouwd zijn.

Direct na de oprichting van de K.P.D. vormde het complex van nieuwe opvattingen, die we alle tezamen "bedrijfsorganisatie" noemen, de grote twistappel binnen de organisatie. Zoals bekend, had zich gedurende de oorlog de "Spartacusbond" gevormd onder leiding van Karl Liebknecht en Rosa Luxemburg. Direct na de revolutie in december 1918 smolt deze Spartacusbond met de "Internationalisten" van Dresden en het Roergebied en de "Linksradicalen" van Hamburg samen tot de K.P.D. Het keizerrijk was ineengestort en de voorlopige regering had nu nieuwe verkiezingen uitgeschreven voor de Nationale Vergadering. De jonge K.P.D. had zodoende op het december-congres meteen te beslissen of ze aan de verkiezingen zou deelnemen of niet. Hier botsten de meningen van het oude, van

de traditie, en van het nieuwe heftig op elkaar. De overgrote meerderheid der K.P.D. bestond uit de revolutionaire vertrouwensmannen uit de bedrijven en daartegenover stond het bestuur, waaronder Liebknecht en Luxemburg, dat altijd een leidende functie in de oude arbeidersbeweging had vervuld. Het bestuur was voor deelname aan de verkiezingen, maar de afgevaardigden wezen het met grote meerderheid af. Dat wil zeggen, de K.P.D. was bij de toenmalige samenstelling anti-parlementair. Dit antiparlementarisme steunde daarop, dat de Nationale Vergadering alleen betekende, dat men de bourgeoisie met haar aanhang een wettelijke grondslag gaf, om rustig de contrarevolutie te kunnen doorvoeren. En juist nu overal arbeidersraden en bedrijfsorganisaties ontstonden, moest men het verschil tussen burgerlijke en proletarische democratie scherp naar voren brengen in de leuze: *Alle macht aan de arbeidersraden!* De politieke macht is niet te veroveren met de burgerlijke Democratie, maar alleen op grondslag van de arbeidersraden, gegrondvest in de bedrijven.

Ontstaan van de K.A.P.D.

De anti-parlementaire periode van de K.P.D. heeft niet lang geduurd. Nadat de Nationale Vergadering bijeengekomen was, moesten er nieuwe verkiezingen gehouden worden voor de samenstelling van het nieuwe parlement. Dus stond de K.P.D. weer voor de kwestie van het deelnemen aan de verkiezingen. Rosa Luxemburg en Liebknecht waren ondertussen gevallen onder de slagen van de witte garde en het bestuur had eigenmachtig de opengevallen plaatsen aangevuld. En natuurlijk met mensen, die haar opvattingen inzake de parlementaire kwestie deelden. Het is daarbij te bedenken, dat het vraagstuk van het parlementarisme eigenlijk dieper zetelde. Uiterlijk werd de partijstrijd om het parlementarisme gevoerd. Maar zoals we zagen, sproot het voort uit het verschil in opvatting over de strijd om de macht de strijd om de dictatuur van het proletariaat. De nieuwe opvattingen, die in het vuur der revolutie geboren waren wilden alle macht, alle maatschappelijke functies in de handen der arbeidersraden en bedrijfsorganisaties leggen. Volgens de nieuwe opvattingen kon de arbeidersmacht alleen zich vestigen door de vakverenigingen te vernietigen en moest de arbeidersmacht ook geheel andere organisatorische structuur krijgen. Maar voor degenen, bij wie de traditie van de vroegere strijdmethoden nog de baas was, betekende dit alleen de sprong in de chaos, de onbeheerste heerschappij van de onontwikkelde arbeidersmassa's, die toch niet alle moeilijkheden van de opbouw van het socialisme konden overzien, en die men dus zoveel mogelijk "in de hand" moest houden.

Het partijbestuur zag dan ook in het anti-parlementarisme van de vertrouwensmannen niet anders dan het terugvallen in de primitieve opvattingen der arbeiders bij het begin van de kapitalistische ontwikkeling. En het opende daarom een heftige strijd tegen het "syndicalisme", dat de K.P.D. zou vernietigen. In werkelijkheid had het anti-parlementarisme van de nieuwe stroming met het syndicalisme niets te maken, ja, was er in z'n hoofdkenmerken juist het tegendeel van. Terwijl het anti-parlementarisme van de syndicalisten en anarchisten berust op het afwijzen van de verovering van de politieke macht, van de dictatuur van het proletariaat, stelde de meerderheid van de K.P.D. zich op het standpunt van het anti-parlementarisme, *om de politieke macht te kunnen veroveren*. Dit anti-parlementarisme was dus volkomen marxistisch.

Het spreekt van zelf, dat het partijbestuur ook in het vakverenigingsvraagstuk een ander standpunt moest innemen dan de propagandisten voor de B.O.'S. Wel was de leiding van de

vakverenigingen ook volgens het partijbestuur, volkomen aan de kant van de contrarevolutie en zou er ook volgens hen geen sprake van kunnen zijn van een "veroveren" van de vakbeweging. Het achtte het echter stel mogelijk de plaatselijke vakverenigingen te veroveren, dat wil zeggen het plaatselijke bestuur door revolutionairen te doen bezetten. Deze hele plaatselijke afdeling van de vakbond moest dan gemeenschappelijk zich losmaken van het centrale bestuur en deze "revolutionaire" vakbonden moesten zich dan landelijk verenigen tot de revolutionaire vakbeweging, die wél wilde strijden tegen de bourgeoisie. Zoals we weten is deze tactiek later doorgevoerd en sloten deze veroverde vakbonden zich aaneen in de Rode Vakverenigings Internationale.

De grote meerderheid van de K.P.D. wilde van deze vakverenigingstactiek echter niets weten en zette alle kracht op de uitbouw van de B.O.'s. Maar de centrale van de K.P.D. was vast besloten haar vakverenigingstactiek en haar parlementarisme door te zetten, al was het haar zeer goed bewust, dat ze daarvoor de K.P.D. zou moeten splijten. En vóór de volgende parlamentsverkiezingen moest deze zaak beslist zijn.

Hiertoe riep het partijbestuur een congres bijeen. Op het congres bracht het partijbestuur een aantal stellingen in bespreking, waarin vastgesteld werd, wie wel en wie niet tot de K.P.D. konden horen. Deze stellingen handelden niet over het parlementarisme, maar over de vakverenigingen en de B.O.'s. En door middel van deze stellingen zou het belangrijkste deel van de K.P.D. uit de partij gezet worden. Het partijbestuur ging daarbij zeer geraffineerd te werk. Ze zou de oppositie in twee etappen breken. Was de oppositie het in het vraagstuk van het anti-parlementarisme eens, op het gebied van de strijd tegen de vakverbonden ging ze met onzekere tred. Een deel van de afgevaardigden toonden zich toegankelijk voor de demagogie van het bestuur, die de strijd tegen de B.O.'s nog niet openlijk, maar wel bedekt ging voeren.

Het partijbestuur liet de mogelijkheid open, dat de afgescheiden vakbonden zich tot bedrijfsorganisaties zouden hergroeperen, maar dat zou een kwestie van later zorg zijn. De stellingen van het partijbestuur daaromtrent luiden als volgt:

"De afgescheiden afdelingen sluiten zich voorlopig naar economische districten tot Arbeiter Unionen aaneen. Daar, waar tot nog toe Arbeiter-Unionen bestonden, berustten zij op de bedrijfsorganisatie. Een groot deel van de zich afscheidende vakbondsafdelingen is naar het vak georganiseerd. Wij menen, dat de nu losbarstende strijd om de vakverenigingen te veel bezwaard zal worden, als met de voor de hand liggende vraag van het uittreden de verder afliggend kwestie van de bedrijfsorganisatie vermengd wordt. Wij zijn verder ook van mening ,dat een eenvormige organisatie op de grondslag der bedrijven, of zoals sommigen zeggen, volgens het 'Radensysteem', zich niet laat doorvoeren. Daarom zijn wij van mening, dat deze kwestie vooreerst moet blijven rusten. Op de voorgrond van de strijd moet nu de eis staan, dat zo groot mogelijke massa's gesloten uit de centrale bonden treden, en hoeverre deze voorlopig nog naar het vak georganiseerde arbeiders later naar andere principes gegroepeerd moeten worden, zal dan wel blijken.

Wij zien er ook geen bezwaar in, dat de 'Arbeiter-Unionen', die zich vormen, zo samengesteld zijn, dat een deel van aangesloten verenigingen naar het vak, een ander deel naar de bedrijven georganiseerd is.

De samenvatting naar economische districten is als voorlopig gedacht. Het deel is samenvatting tot een enkelvoudige rijksorganisatie, waaraan echter eerst begonnen kan worden, wanneer in verschillende districten Arbeiter-Unionen gevormd zijn.“ (“De Nieuwe Tijd”, 1919, blz. 697).

Men ziet, dat het partijbestuur het nog niet waagde, de B.O.'s openlijk te bestrijden, maar het wilde eerst de mogelijkheid van haar vakverenigingstactiek er door te halen. Op deze stellingen werd 44% van de afgevaardigden, maar naar ledental ongeveer $\frac{3}{4}$ van de hele partij, uit de organisatie gegooid. Toen stelde het partijbestuur het parlementarisme aan de orde, dat aanvaard werd met een aantal tegenstemmers van 44% van het restant van de partij. Hieruit blijkt, dat het partijbestuur geen schijn van kans had om de K.P.D. tot parlementaire partij te maken, als ze niet eerst de radicale propagandisten van de B.O.'s er uit gegooid had.

Dit geschiedde op het beruchte “Heidelberger congres”. Op de methoden, die deze politieke rotten gebruikten om tot een “goed resultaat te komen”, willen we hier niet ingaan. We willen er alleen van zeggen, dat “de handelwijze van de Centrale het tegendeel is van wat in een communistische partij behoort en aan de vuilste praktijken van leiders uit de tijd der oude sociaaldemocratie herinnert.” (“De Nieuwe Tijd”, 1919, blz. 778).

Maar ondertussen hadden de vuile praktijken het gewonnen. Wel had de aderlating $\frac{3}{4}$ van de partij gekost, maar dat was niet zo erg. De Russische roebels zouden een propaganda mogelijk maken, die de groei als parlementaire massa-partij waarborgde. De mede-afgescheidenen sloten zich echter weldra tot een nieuwe partij aaneen, tot de *Kommunistische Arbeiter Partei Deutschlands*, die verder een grote rol zou spelen in de Duitse massabeweging, in de kritiek op de politieke corruptie van de K.P.D., in de kritiek op de buitenlandse politiek van Rusland en... in de inwendige strijd binnen de bedrijfsorganisaties. De oude jaargangen van de K.A.Z. (Het orgaan van de K.A.P.D.) behoren tot de beste marxistische literatuur in een tijdperk van de verwording der moskovitische arbeidersbeweging, al was ook de K.A.P.D. nog niet allerlei oude tradities belast.

(Wordt vervolgd)

Trotsky en het radencommunisme II

In het vorige nummer van "Radencommunisme" verscheen een artikel tegen de opvattingen van de Trotskisten. Dit was in de eerste plaats gericht tegen hun standpunt, dat het proletariaat alleen in de persoon van zijn voorhoede aan de macht kan komen, en wel "in de tot partij georganiseerde voorhoede". Volkomen terecht werd daarbij het zwaartepunt gelegd op het verschil in sociale en economische structuur tussen Rusland en de hoogkapitalistische landen. Uit dit verschil blijkt, dat men voor Rusland en de hoogkapitalistische landen kan spreken over "de verovering van de macht", maar dat men dan in beide gevallen over heel verschillende dingen spreekt. Met andere woorden, de "verovering van de macht" omvat in de hoogkapitalistische landen heel andere vraagstukken dan in het Rusland van 1917.

We willen hier echter die fameuze "voorhoedetheorie" nader onder het mes nemen aan de hand van het praktische verloop van de klassenstrijd, aan de hand van wat Trotski noemt de "positieve ervaring" van de Oktoberrevolutie en de negatieve ervaring van andere landen (Duitsland, Oostenrijk en tenslotte Spanje).

Voor we daartoe overgaan moeten we echter een bekentenis afleggen, omdat Trotski onze leegheid zo schitterend demonstreert. Hij zegt: "Niemand heeft, niet alleen in de praktijk getoond, maar ook slechts geprobeerd op papier duidelijk uiteen te zetten, hoe het proletariaat de macht veroveren kan zonder politieke leiding van een partij, die weet, wat zij wil".

We moeten bekennen, dat ook wij niemand weten, die het in de praktijk heeft laten zien. Overigens zou het interessant zijn, zo'n monsterklassenstrijder te leren kennen. En wat dat op papier zetten betreft: ook hier blijven we in gebreke. We zijn maar doodgewone Marxisten. Deze hebben geen receptenboek, maar ze kunnen alleen op grond van de klassenverhoudingen, op grond van de ervaringen in de strijd, aangeven, voor welke vraagstukken de arbeidersklasse zal staan en welke strekkingen binnen de arbeidersklasse aanwezig zijn, ze op te lossen. Maar we zijn tevens overtuigd, dat de arbeidersklasse telkens opnieuw allerlei oplossingen en strijd vormen zal vinden, die niemand van tevoren heeft gepropageerd of van tevoren heeft overzien. We denken hier behalve aan de spontane vorming der arbeidersraden, aan de grote "sitdown-bewegingen" in Frankrijk en Amerika. Heeft misschien de gepatenteerde Trotskistische voorhoede deze strijdwijze in Frankrijk en Amerika gepropageerd? Laten ze maar rustig bekennen, dat de massa's deze strijdwijze kozen, zonder eerst de raad van wie dan ook ingewonnen te hebben. Op papier duidelijk uiteenzetten hoe het proletariaat aan de macht komt, kunnen alleen fantasten, die weten dat het papier geduldig is. Alleen is zeker, dat de arbeidersmassa's in de radenvorm aan de macht komen. Maar welke zigzaglijnen de arbeidersklasse daarbij doorloopt, is van tevoren niet af te meten. We bekennen dus ruitertlijk, dat we geen receptenboek hebben voor het veroveren van de macht. Maar één ding weten we heel zeker. En dat is, dat het met die "ijzeren voorhoede", met dat "denkende hoofd" van de arbeidersklasse niets gedaan is. De hele geschiedenis van de arbeidersbeweging vanaf de Russische Oktoberrevolutie tot op deze huidige dag is één doorlopend bewijs van de onzinnigheid van de opvattingen omtrent dat "denkende hoofd" dat de arbeiders in de goede haven moet leiden. Maar het leren uit de praktische gang van de klassenstrijd is niet gemakkelijk. En velen kunnen het helemaal niet als ze zich eenmaal vastgebeten hebben in de gedachte, dat ze zelf zo vreselijk bewust zijn en de rest alleen maar achterlijk is.

Het positieve bewijs van Trotski

Maar laten we nu overgaan tot een nadere beschouwing van het verloop der klassenbeweging in de afgelopen twintig jaar. Trotski beweert, dat we in het verloop van de Oktoberrevolutie (Rusland) een “positief” bewijs hebben, dat de arbeidersklasse in de persoon van zijn voorhoede, hier de bolsjewistische partij, aan de macht komt. Ja, je moet maar durven! Voor ons is het verloop van de Oktoberrevolutie juist een van de schitterendste bewijzen, dat het onzin is, dat de arbeidersklasse in de persoon van de partij aan de macht komt. De zo geroemde “bewuste voorhoede” bracht een staat voort, waarin dit “denkende hoofd” de functie van heersende staatsbureaucratie uitoefent en in alles de kenmerken van een heersende klasse vertoont. De “voorhoede” mergelt de Russische arbeidersklasse uit op een wijze, waarbij de toestanden in Engeland bij het begin van het kapitalisme, omstreeks 1830, nog maar kinderspel is. Met welk een beestachtig despotisme de “voorhoede” de Russische massa's “leidt”, daarvan krijgt men een beeld, als men het onopgesmukte, eenvoudig-vertellende boek van R. Ciliga² leest “In het land van de grote leugen”. Als de Russische revolutie iets bewijzen kan, dan is het juist, dat de arbeidersklasse niet in de persoon van de partij als voorhoede aan de macht kan komen.

De nieuwe heersende klasse in Rusland, de beroemde voorhoede, is nu bezig, zich van haar revolutionaire verleden te ontdoen, getuige het feit, dat alle oudere revolutionairen, die nog aan dat verleden herinneren, eenvoudig over de kling gejaagd zijn. In Rusland is geen plaats meer voor mensen, die met hun denken nog verbonden zijn met de klassenstrijd van het proletariaat. Want ook dit proletariaat zal na korter of langer tijd de strijd tegen de “bewuste voorhoede” opnemen. Met het gestaag aangroeien van de massa's, die proletariërs werden, groeiden niet alleen de macht van de nieuwe heersende bureaucratie, maar tegelijk ook de macht, die haar bedreigt.

Trotski spreekt van een “Thermidor” in de Russische revolutie en hij wil daarmee zeggen, dat de Bolsjewistische partij haar revolutionaire beginselen heeft verloochend. Hij wil aan deze beginselen vasthouden, en meent, dat de partij met het proletariaat verbonden kan blijven, als deze in het bezit van de staatsmacht is. Hij heeft echter nog nooit kunnen aantonen, hoe zo'n kunststuk volbracht wordt. Volgens hem is de ontwikkelingsgang die de voorhoede tot nieuwe heersende klasse heeft gemaakt, te wijten aan de verkeerde politiek van Stalin. Zo een verklaring is echter niet ernstig te nemen, want ze zegt niet meer, dan dat de geschiedenis het werk van grote mannen is. We kunnen er dan ook alleen uit afleiden, dat Trotski de klaarblijkelijke gronden van deze ontwikkeling niet zien wil, of niet zien kan. En dat is, dat de voorhoede met de staatsmacht ook de functie er van overneemt. Ze moet heersen over de massa en dat plaatst haar tegenover het proletariaat, al tracht ze dat ook met allerlei frases te bemantelen. Eenmaal de staatsmacht in bezit genomen, blijft de “voorhoede” geen keuzen meer; ze moet voortgaan maatregelen nemen, die de machtspositie van de staat versterken. En deze maatregelen kunnen zich uit de aard der zaak alleen richten tegen degenen, die door de staatsmacht beheerst worden, het proletariaat en de boerenmassa's.

² Ante Ciliga (1898-1992); Kroatisch politicus en schrijver; sinds 1920 lid van de Communistische Partij van Joegoslavië; opgesloten in Stalin's Goelag in de jaren 1930, later een fervent nationalist.
https://en.wikipedia.org/wiki/Ante_Ciliga

Arbeiders-democratie

Er is geen tussenweg. Ook een zogenaamde "arbeidersdemocratie", zoals die door Trotski verlangd wordt, kan daarin geen verandering brengen. Deze democratie, die aan de eigenlijke beschikking over de politieke en economische machtsmiddelen der bureaucratie niets verandert, heeft nog minder betekenis dan de welbekende burgerlijke democratie, die ook op de werkelijke machtspositie van de bezittende klasse geen vat heeft. Integendeel, als er "democratische" instellingen komen, dan alleen dan als ze er toe dienen, de staatsmacht te verstevigen.

Overigens is het van Trotski ook niet bekend dat hij voorstander zou zijn van een democratie, die ten doel zou hebben, de bevoegdheden en de machtsposities van het staatsapparaat af te breken of in te perken.

Het terugdringen of afbreken van de machtspositie van de staat is trouwens langs de weg van de stembus niet mogelijk. Dat is een kwestie van klassenstrijd. Juist in een land, waar alle economische machtsmiddelen in handen van een bepaalde groep geconcentreerd zijn, ook al noemt deze groep zich "voorhoede van het proletariaat", is de "democratie" onwerkzaam. Ook deze heersende klasse gaat niet voor de stembusuitslagen op zij. Wil het proletariaat zich bevrijden, het communisme doorvoeren, dan moet het ook de, door de voorhoede opgebouwde staatsmacht breken. De proletarische revolutie keert zich niet alleen tegen heerschappij der burgerlijke klasse, maar ook tegen de staatsmacht die in handen is van een partij. De bevrijding van het proletariaat is niet anders dan het opheffen van de loonarbeid, het verkrijgen van het beschikkingsrecht over de productiemiddelen en de producten, door de massa zelf, zonder omweg van de staatsmacht. In de bolsjewistische theorie ziet men klaarblijkelijk geen verschil tussen staat en maatschappij. Het beheersen van het maatschappelijk leven door de staat is voor hen hetzelfde, dat het maatschappelijk leven door de producenten en consumenten wordt beheerst. Ook op dit gebied is het Leninisme of Trotskisme nog niet tot het Marxisme doorgedrongen.

Het door Trotski als positief genoemde voorbeeld bewijst daarom juist het tegenovergestelde. Het bewijst juist, dat het proletariaat ook in Rusland NIET in de persoon van de "voorhoede" aan de macht kwam. Het positieve voorbeeld laat alleen zien, hoe de "voorhoede" zich als nieuwe heersende, dat is uitbuitende klasse, installeerde. Natuurlijk weten we wel, dat de achterlijke structuur van Rusland geen andere mogelijkheid open liet. Maar dat geeft niemand het recht, om te beweren, dat in Rusland het proletariaat in de persoon van de bolsjewistische partij als "voorhoede" aan de macht kwam.

De novemberrevolutie in Duitsland

Komen we tenslotte aan de negatieve voorbeelden van Trotski. In Duitsland, Oostenrijk en Spanje kon het proletariaat niet de macht veroveren, omdat volgens Trotski "de revolutionaire voorhoede niet aan de macht kon komen". Ja, dat wordt nu een moeilijk geval. Want wie en wat is nu eigenlijk die "voorhoede"? Wie beoordeelt dat? Hoeveel van die "ijzeren voorhoeden" en "denkende hoofden" van het proletariaat hebben we hier al niet in Holland? Ieder "denkend hoofd" noemt het andere "denkende hoofd" een warhoofd; als de klassenstrijd zich toespitst, noemen ze elkaar contrarevolutionair en als één van allen de macht zou hebben, zou het met de kogel aan het zware denken van de andere een einde maken. Want er past maar één grote mast op een schip.

In de Duitse revolutie waren ook verschillende gegadigden voor de rol van "voorhoede", die graag in het bezit van de macht wilden komen. Dat was in de allereerste plaats de sociaaldemocratie met de vakbeweging. Trotski wil ze waarschijnlijk niet als voorhoede erkennen. Maar ja, de massa's hadden daar een andere opvatting over en ze kozen de sociaaldemocraten en vakverenigingsbeambten in hun arbeidersraden, en ze kozen sociaaldemocraten in de staatsmacht. Trotski meent natuurlijk, dat de K.P.D. de "echte" voorhoede was. En als deze de macht had weten te veroveren, dan was het communisme in Duitsland verzekerd geweest. Maar wij houden ons het recht voor, aan deze "echtheid" te twifelen. Het eerste werk van de K.P.D. was juist, de zelfstandige organisaties van de arbeiders, die in de revolutie waren ontstaan, de organisaties op de grondslag van de bedrijven, tot het uiterste te bestrijden. Ze gooide de revolutionairen, die streden onder het parool "Alle macht aan de arbeidersraden" uit de K.P.D. en ging over tot het "veroveren" van de vakverenigingen. Het verlies aan revolutionaire arbeiders maakte ze goed door aansluiting te zoeken bij de linkse sociaaldemocraten van de U.S.P. (Onafhankelijken). De K.P.D. begon dus al de zelfstandige proletarische organisaties te vervolgen, toen ze nog niet eens in het bezit van de staatsmacht was. Inderdaad, een lokkend vooruitzicht voor het proletariaat, als deze "echte" voorhoede in het bezit kwam van alle machtsmiddelen van de moderne staat. En toch was het ook Trotski, die deze tactiek voor Duitsland voorschreef.

De K.P.D. heeft dus niet de kans gekregen, om de rol van de contrarevolutie te spelen, maar ze moest deze overlaten aan de sociaaldemocratie. De praktijk heeft echter ondanks dat voldoende laten zien, waar de reis heen zou gaan onder leiding van de "bewuste" voorhoede van de K.P.D. Dat wordt ons volkomen duidelijk als we ons voor ogen halen, wat de taak van een partij is, zodra ze in het bezit van de staatsmacht gekomen is. Volgens de opvattingen van het Leninisme is het proletariaat aan de macht, als "zijn" voorhoede de staatsmacht in handen genomen heeft. Natuurlijk is het onzin, dat de arbeidersklasse tegen zichzelf zou gaan staken, of allerlei massabewegingen zou doorvoeren als ze reeds meester van de macht is. Het stakingswapen heeft de zin, de massa's in strijdformatie te brengen, maar als ze zelf tot heersende macht in de staat geworden zijn, staat de opbouw, de nieuwe ordening, op de agenda. De "voorhoede" neemt deze ordening ter hand en kan zich daarin niet tussen de benen laten lopen door zelfstandige bewegingen van arbeidersmassa's. Het herstel van de orde, dat is het afsluiten der massabewegingen, is de eerste taak van een aan de macht gekomen partij. Dat geldt voor alle partijen. Na het veroveren van de macht moet het partijprogramma worden doorgevoerd en alles wat daarbij niet in het gareel loopt wordt als linkse of rechtse afwijking vernietigd.

Het herstel der orde

Toen in Duitsland dus de sociaaldemocratie, in het bezit van de staatsmacht kwam, ging deze "voorhoede van het socialisme" haar programma, de uitbouw van de burgerlijke democratie, verwezenlijken. Alle zelfstandige strevingen van de arbeiders moesten daartoe worden uitgeroeid. Een revolutionaire matrozendivisie, die zich niet aan het gezag van de voorhoede wilde onderwerpen en zich in de Marstall te Berlijn had genesteld, werd neergemitraillerd, wat tot de bekende Spartacusopstand van januari leidde. In februari en maart volgt dan het ontwapenen van de zelfstandige gewapende formaties van arbeiders en soldaten in Braunschweig en Bremen-Wilhelmshafen onder de druk van kanonnen en mitrailleur. Hetzelfde in de radenrepubliek München.

Zo werden de arbeiders dus allereerst de militaire machtsmiddelen uit handen geslagen. Dan is de tijd rijp voor de tweede etappe tot bevestiging van de macht van deze "voorhoede". Dat is de aanval op de machtsposities, die de arbeidersraden zich in de Novemberdagen hadden toegeëigend. Wat waren dat voor machtsposities?

In bijna alle bedrijven hadden de arbeiders uit hun midden een bedrijfsraad gekozen, die het bedrijf weliswaar niet beheerde, maar de regeling binnen het bedrijf voor een goed deel ter hand namen. Veelal besliste hij over het aannemen of ontslaan van arbeiders, de regeling van de werktijden en van de lonen. Natuurlijk boden de ondernemers weerstand, waarbij ze konden rekenen op de sociaaldemocratische "voorhoede" ... van de contrarevolutie. Ze weigerden de hogere lonen te betalen en dan kan geen geld van de banken gehaald worden voor de uitbetaling. Ofwel ze sloten de bedrijven (Hamburg, scheepswerven) om het bedrijf van revolutionairen te zuiveren. De arbeiders, die naar hun werk gingen, vonden het bedrijf door militairen bezet en ze werden door mitrailleurvuur ontvangen, toen ze de poort wilden binnendringen.

Het hele jaar 1919 wordt aan dit front gestreden. Overal vinden stakingen en uitsluitingen plaats en de vakbeweging gaat weer haar rol spelen, om deze beweging "tot een spoedig en goed einde te brengen". Samen met de ondernemers komen ze op voor de volledige zegeviering van de ondernemers in het bedrijf, terwijl de arbeidsvoorwaarden door collectieve contracten geregeld moeten worden. Deze contracten werden dan door de regering tot wet verheven. En de *Wet op de bedrijfsraden* van februari 1920 maakt dan een eind aan iedere zelfstandige beweging van de bedrijfsraden, door hun functie te beperken tot de controle op de naleving van de collectieve contracten.

Daarmee is dan de laatste zelfstandige machtspositie van de arbeiders van november 1918 geliquideerd. Nog probeerden de arbeiders in maart 1920 (Kapp-Putsch), en in de Midden-Duitse opstand van 1921 het verloren terrein terug te winnen, maar zonder resultaat.

IN SPANJE. De ruimte laat niet toe, het verloop der Spaanse beweging te beschrijven. We hebben het trouwens in de P.I.C. meermalen gedaan. Het zij echter alleen opgemerkt, dat de wezenlijke strekking van de strijd in Spanje veel gelijkenis vertoont met het verloop der Duitse revolutie. Ook hier het aan de centrale regering, die aan de macht is, onderwerpen van alle krachten, die de macht van deze "voorhoede" kunnen betwisten. Waar de militietroepen zich niet aan het gezag van de regering onderwierpen, worden ze zonder wapenen gelaten en tot onmacht veroordeeld of op verloren posten door de militaire machine der fascistengedecimeerd. En waar dorpscommunes en door arbeiders ingestelde fabrieksleiding en het privaatsbezit aantasten, grijpt de centrale regering in, om daar een einde aan te maken.

Het Trotskisme als voorhoede

De arbeidersklasse heeft van al deze "voorhoeden" niet veel plezier beleefd, als deze in het bezit van de staatsmacht waren. Maar de Trotskisten erkennen deze kapitaalsknechten natuurlijk niet als "voorhoeden" van het socialisme. Ja, wij ook niet. Alleen beweren we, dat het de arbeiders niet beter zou vergaan, als een "echte voorhoede" van Trotskisten bijvoorbeeld, zich in de staatsmacht zou nestelen. Net zo min als de Trotskisten de sociaaldemocraten als voorhoede van de zich bevrijdende arbeidersklasse erkennen, net zo min erkennen wij de Trotskisten als zodanig. We zijn er van overtuigd, dat de Trotskisten, als beheersers van het staatsapparaat, de propaganda voor een zelfstandige klassenbeweging net zo heftig zou vervolgen als Trotski en Lenin de arbeidersopposities in Rusland vervolgd hebben. Welke reden hebben we dus om in de Trotskisten de "echte" voorhoede te zien? De wezenlijke grondfout van het Trotskisme is, dat het geen benul heeft van de vraagstukken, waar het in de hoogkapitalistische landen om gaat. Dat hebben we geleerd aan het opkomen en ondergaan van de Duitse revolutie. Het ontstaan en de werkzaamheid van de arbeiders- en soldatenraden in Duitsland hebben ons een beeld gegeven, zij het een zeer onvolledig beeld van de spontane organisatie der arbeidersmassa's en van de moeilijkheden, waarvoor ze waren geplaatst. Ze vormden actieve politieke lichamen als bedrijfseenheden, legerformaties, of hoe het werkelijke leven ze anders tot een werkend maatschappelijk lichaam bijeenbracht, onder hun eigen, directe leiding. En deze organisaties, die de macht van de massa's direct belichaamden, begonnen zich plaatselijk en landelijk tot één geheel van raden te verbinden. Dat wil zeggen ze hadden de strekking het hele maatschappelijke leven onder hun directe leiding en beheer te brengen.

De arbeidersmassa's hebben het zo ver niet gebracht: Trotski zoekt de oorzaak daarin, dat een bewuste voorhoede de macht niet kon veroveren. Maar aan zulke toverformules hebben we niets! Het moest toch voor iedereen duidelijk zijn, dat de innerlijke kracht der massa's nog niet verder reikte dan het beëindigen van de oorlog en het wegvagen van het militaire bewind. In de onmiddellijk daarna aan de orde zijnde kwestie, of de politieke macht uitgeoefend moest worden door de arbeiders- en soldatenraden, dan wel door een partij of een parlementaire regering, was de massa gespleten. En als

het er om ging, in het bedrijfsleven het kapitaalbezit uit te schakelen, door de leiding der productie in handen van de bedrijfsraden te leggen, stond het grootste deel der massa daar vreemd tegenover, terwijl een ander deel het wilde *overdragen aan de staat*. Het andere woorden: het bewust zijn van hun klassentaak was nog onvoldoende aanwezig. De vraagstukken van communistische ordening werden pas voor het eerst gesteld, en wel meteen in hun praktische vorm, in de bedrijven zelf en in de politieke strijdorganisaties van de arbeidersraden.

De Trotskisten en Leninisten zullen dit alles niet ontkennen. Maar ze menen juist, dat deze onbewustheid altijd zo zal zijn. De massa weet niet wat ze wil en de partij weet het wel. En daarom moet dan de partij de leiding in de strijd hebben, en wel door middel van het beheer van de staat en het bedrijfsleven.

Maar hier raken ze in een onoplosbare tegenstelling. Wel te verstaan: de "voorhoede" eist de leiding van het maatschappelijke politieke leven en van het bedrijfsleven op in naam van de ontoereikende bewustzijnsgraad van de massa's. De arbeiders kunnen het zelf nog niet en daarom zal de voorhoede het doen. Als we dat in economische taal overbrengen, betekent dat, dat de arbeid nog als loonarbeid moet verschijnen, omdat de massa's nog zelf niet het maatschappelijk leven kunnen beheersen zonder de omweg van de staat. Daarom is het in de Trotskistische opvattingen een vanzelfsprekendheid, *dat de loonarbeid in ieder geval direct na de verovering van de macht door de partij, behouden moet blijven!* Dat is de directe consequentie van hun opvatting betreffende "het ontoereikende cultuurniveau der massa", zoals Trotski het noemt. Juist! Daarmee weten we precies, waar we aan toe zijn. Dat betekent dat de propagandisten voor een zelfstandige klassenbeweging in de tegenwoordige tijd "linkse fraseurs" zijn en als de "voorhoede" aan de macht is, worden ze gevaarlijke contrarevolutionairen genoemd, die spoedig moeten worden afgemaakt. Want een zelfstandige klassenbeweging is immers historisch niet mogelijk?

Gezien vanuit de ontwikkelingslijn van arbeidersklasse gedurende de laatste 20 jaren, die met vallen en opstaan de richting van de zelfstandige klassenbeweging wijst, staat het Trotskisme nu al (of nog steeds?) in klassenbewustzijn achter bij vele revolutionaire arbeiders. Een feit, dat we in de Duitse revolutie ook konden waarnemen tij die andere "voorhoede", de K.P.D. Eerst in de Russische, dan in de Duitse revolutie, begonnen de massa's voor het eerst op grote schaal zelfstandig te strijden en in de na die tijd komende jaren zet dat proces zich in de wilde bewegingen over de hele aarde voort. Zeer zeker is het klassenbewustzijn van de massa's nog lang niet diep genoeg, om als gesloten geheel op te kunnen treden. Maar dit tekort kan niet aangevuld worden door een voorhoede. En dus zullen deze massa's zelf verder strijden tot ze zich van de oude opvattingen betreffende leiders en voorhoeden, die ze hun taak zullen afnemen, hebben bevrijd. De actie van de klasse is uiteindelijk gericht op de opheffing van de klassenscheiding in de maatschappij. De politieke macht, waarnaar de "voorhoede" in de zin van Trotski streeft, leidt tot het opnieuw oprichten van een klassenheerschappij, uitgeoefend door de voorhoede. De leuze "*Alle macht aan de arbeidersraden*" staat daarom lijnrecht tegenover de leuze: de politieke macht in handen van de voorhoede. Het ene sluit het andere uit. De taak van een werkelijke voorhoede van het proletariaat kan niet zijn te trachten, de functie van de massa's over te nemen, maar alles te doen, wat het bewustzijn van de hele klasse versterkt, het inzicht in haar taak, het zelfstandig beheren van het hele maatschappelijk leven, verdiept, in één woord: de taak van een werkelijke voorhoede is, geen macht voor eigen organisatie te willen, maar zich geheel in dienst te stellen van de leuze: *Alle macht aan de arbeidersraden*.

Bestel bij onze administratie:

"GRONDBEGINSELEN VAN DE COMMUNISTISCHE PRODUCTIE EN DISTRIBUTIE"

Omvang 160 blz. Per post 60 cent.

Sowjet-Bourgeoisie

(Fragment uit: "Au pays du grand mensonge" [In het land van de grote leugen] door Ciliga³)

A. Ciliga is een communist uit Joegoslavië. In Europa van het ene naar het andere land vervolgd, werd hij voor z'n partij naar Rusland gestuurd, waar hij als geschiedschrijver werkte. In z'n boek beschrijft hij, hoe hij gaandeweg geheel ontgoocheld wordt, doordat hij de onderdrukking van de arbeiders en

³ Ante Ciliga (1898-1992); Kroatisch politicus en schrijver; sinds 1920 lid van de Communistische Partij van Joegoslavië; opgesloten in Stalin's Goelag in de jaren 1930, later een fervent nationalist. https://en.wikipedia.org/wiki/Ante_Ciliga

boerenmassa's ziet. Hij komt zodoende in de oppositie en verhuist dan naar de Russische gevangenissen en concentratiekampen, die hij uitvoerig beschrijft.

“Het nauwe contact, dat ik in Leningrad met de communistische bureaucratie had, verrijkte mijn waarnemingen van de sociale verhoudingen in Rusland. Dit contact, dat het ware gezicht van de bureaucratie van onder het masker der officiële frases te voorschijn bracht, was een wezenlijke bijdrage bij het vormen van mijn definitieve oordeel over de hele sowjet-maatschappij. Het was niet voldoende, het leven en de toestand van de mindere lagen der samenleving te kennen. Bij de verklaring van de onderdrukking en het lijden der massa's wees men altijd op de schijnbaar “objectieve” en voorlopige moeilijkheden, maar deze verklaringen waren klaarblijkelijk leugenachtig, hoewel het zeer moeilijk was, ze uit elkaar te houden voor men het leven had leren kennen van de werkelijke spelers, de werkelijke meesters van de sowjet-maatschappij: de bureaucraten, de hoge functionarissen.

Het leren kennen van het milieu, waarvan ik in Leningrad deel uitmaakte, was buitengewoon leerzaam. Zoals ik reeds zei, woonden mijn makkers en ik in het Partijhuis, waar de communistische elite van Leningrad huisde, te beginnen met Kirow, de partijsecretaris en met Komarow, voorzitter van de sovjet van Leningrad. Daar had ook Sinowjew met z'n staf gewoond, waarvan een deel nog tijdens ons verblijf daar aanwezig was. Deze communistische elite had zich daar sinds de Oktoberrevolutie gevestigd. De kolossale omvang van het gebouw maakte het mogelijk, dat de nieuwe hoge functionarissen er bij konden komen wonen, zonder de oude enige last te veroorzaken. Ook kon men hier als in een laboratorium zowel het tegenwoordige stadium der bureaucratie zien, als haai geleidelijke ontwikkeling sinds de revolutie. Het grote aantal van z'n meest typische vertegenwoordigers waarvan ieder een bepaalde fase van deze ontwikkeling weerspiegelde, was een waarborg tegen iedere te haastige conclusie.

Ik wil hier niet berichten over privé-aangelegenheden, maar alleen over de sociale kant van mijn waarnemingen. Dit hele milieu, al deze gezinnen hadden iets gemeenzaams, behoorden tot eenzelfde sociaal en psychologisch type. Het was een nieuwe aristocratie van “nieuwe rijken”. Ik wist wel, dat deze lieden de nieuwe bevoorrechte klasse vertegenwoordigden, maar het was nieuw voor mij, dat zo zich dat volkomen bewust waren en volkomen waren doortrokken met een kastengeest.

Deze gezinnen waren voor het grootste deel van huis uit arbeiders of handwerkers. Hun leden, voortgekomen uit het volk, behielden in hun taal, hun manieren, gelaatsuitdrukking, de kenmerken van hun afkomst. Hoe koud- en hooghartig was echter hun houding tegenover de arbeiders?

Ze hadden slechts achtung voor hen, die een hoge betrekking in de maatschappij bekleedden. Hij, die “bij ons” in Sowjet-Rusland, zich niet heeft weten op te werken, is een wezen van mindere rang, een waardeloos mens. De waarde van een mens was af te meten aan de gerieflijkheid van z'n buitenverblijf, aan z'n kamers, z'n meubelen, z'n kleding, aan z'n plaats op de administratieve ladder. Onzichtbaar voor het oog vormden de nieuwe bevoorrechten weer verschillende lagen, waarmee men zeer goed rekening hield. Het was niet slechts een zuivere hiërarchie. De lieden, die tot een zelfde hiërarchische laag behoorden, onderscheidden zich nog naar verschillende kenmerken: naar leeftijd, naar de wijze, waarop ze carrière gemaakt hadden, naar hun sociale en politieke levensloop. De solidariteit, die deze lagen verbond, was slechts tegen de lagere klassen gericht; binnen de bevoorrechte klasse voerden de groepen een heftige en verraderlijke strijd.”

